

Eamiálbmogiid árbedieđu artihkal 8 j

Alkuperäiskansojen perinnetietoa käsittelevä artikla 8 j

Biologalaš mánggahámatvuođa guoskevaš almmolašsoahpamuš artihkkala 8:ža mielde oassebealit, dego Suopma, leat čatnasan

- suodjalit ekosystemaid ja lunddolaš eallinbirrašiid ja
- seailluhit šlájaid eallinfámolaš populašuvnnaid ja ealáskahttit daid lunddolaš birrašittis ja nállašuvvon dahje gilvvašlájaid dáfus dan birrašis, gos dat leat gárgehan iežaset sierraiešvuođaid.

Artihkkala vuollečuokkis 8(j) dárkkálnuhtta dán almmolašvuodđojurdaga: iešguhtege soahpamušoassebealli galgá vejolašvuodaidis mielde ja heivvolaš osiin našuvnnalaš láhkaásaheami mielde

- gudnejahttit, suodjalit ja bajásdoallat eamiálbmogiid ja báikkálaš servošiid dakkár dieđuid, hutkosiid ja geavadagaid, mat gullet biologalaš diversiteahta suodjaleami ja suvdilis anu dáfus mearkkalaš árbevirolaš ealáhusaide ja ovddidit ja viiddidit daid heiveheami máinnašuvvon servošiid lobiin ja veahkehemiin ja
- roahkasmahttet dieđuin, hutkosiin ja geavadagas ožžojuvvon ávkki dássidis juokkima.

Suoma ja Eurohpá áidna eamiálbmot leat sápmelaččat.

Almmolašsoahpamuša artihkal 10 guoská biologalaš mánggabealatvuođa osiid suvdilis anu. Artihkkala vuollečuoggá 10 (c) mielde guđege soahpamušbealli galgá vejolašvuodaid mielde ja heivvolaš osiid bokte suodjalit ja roahkasmahttit biologalaš luondduváriid árbevirolaš anu boares kultuvrra geavadaga mielde vugiin, mii heive suodjaleami ja suvdilis anu gáibádusaide.

Artihkal 8 (j) doaibmabidju Suomas

Luonddu mánggahámatvuođa suodjaleami ja suvdilis anu strategiija Luonddu beales - olbmo buorin 2012-2020 ollašuhhtá biodiversiteahttasohpamuša Suomas.

- [Luonnon puolesta – ihmisen hyväksi. Valtioneuvoston periaatepäätös Suomen luonnon monimuotoisuuden suojelun ja kestävän käytön strategiasta vuosiksi 2012–2020 \(pdf\)](#)

Okta prográmma viđa strategalaš ulbmilis guoská sápmelaččaid:

- Ulbmil 5. Buoridit luonddu mánggahámatvuođa suodjaleami ja suvdilis anu doaibmabiju oassálasti plánemiin, dieđuid áicamiin ja doaibmavejolašvuodaid ja -návccaid ovddidemiin

Ulbmila dárkkálnuhtta dan vuollái gullevaž mihttomearri 18:

- Mihttomearri 18. Luonddu mánggahámatvuođa suodjaleami ja suvdilis geavaheami dáfus mihtilmas sápmelaš árbevirolaš dieđu ja geavadagaid ja biologalaš resurssaid árbevirolaš anu gudnejahttit, ealáskahttit ja suodjalit našuvnnalaš láhkaásaheami ja riikkaidgaskasaš geatnegasvuodaid mielde ovddidemiin árbevirolaš dieđu suodjaleami guoskevaš hálddašeami ja láhkaásaheami. Almmolašsoahpamuša doaibmabijus váldo vuhtii

sápmelaččaid dievasmearálaš ja beaktilis oassálastin buot dárbblaš dásiin almmolašsoahpamuša ja oassebeallečoahkkimiid mearrádusaid mielde.

Strategiija doaibmabiju guoskevaš dokumeanta Luonddu beales - olbmuid buorrin. Suoma luonddu mánggahámatvuoda suodjaleami ja suvdilis anu doaibmabidjoprográmma 2013-2020 (pdf) sisttisdoallá mánggaid doaibmajuid Artihkal 8(j) ollašuttimis Suomas.

- [Luonnon puolesta - ihmisen hyväksi. Suomen luonnon monimuotoisuuden suojelun ja kestäväen käytön toimintaohjelma 2013–2020 \(pdf\)](#)

Almmolašsoahpamuša oassebeallečoahkin lea dohkkehan eaktodáhtolaš Akwé: Kon -rávvagiid. Rávvagat lea oaivvilduvvon vuhtiiváldot eamiálbmogiid, dego Suoma sápmelaččaid, ruovttuguovllus ollašuttton dakkár fidnuid plánemis sihke plánaid ja prográmmaid válmmaštallamis ja váikkuhusaid árvvoštallamis, mat sáhttet váikkuhit sámekultuvrii, - ealáhusaide ja kulturábái.

- [Akwé: Kon -ohjeet](#) (Ympäristöhallinnon ohjeita 1/2011)

Artihkal 8 j ovttasbargofierpmádat

Artihkal 8 j našuvnnalaš ovttasbargofierpmádat

- válmmaštallá áššiid, maid vuodđun lea biologalaš mánggahámatvuoda guoskevaš almmolašsoahpamuša eamiálbmogiid árbedieđu seailuheapmái guoskevaš artihkal 8j-bargoprográmmii,
- veahkeha riikkaidgaskasaš ja EU:a doibmii gullelaš válmmaštallamis ja
- buktá gieđahallamii áššiid ja álgagiid Luonddu mánggahámatvuoda doaibmaprográmma ollašuvvama čuovvu bargojovkui ja dahká válmmaštallanbarggu joavkku sávaldagaid mielde.

Fierpmádahkii gullet maidái oktavuodaolbmot olgoáššiid-, oahpamus- ja kultur-, eana- ja meahccedoallo- sihke birasministeriijain, Sámedikkis; meahciráđđehusas ja Lappi EJB-guovddázis. Fierpmádaga doaimma koordinere luonddusuodjalanhoavda Ilkka Heikkinen birasministeriijas.

Riikkaidgaskasaš ovttasbargu

Riikkaidgaskasaš bargojovku Ad Hoc Working Group on Article 8(j) válmmaštallá artihkal 8(j) guoskevaš áššiid biologalaš mánggahámatvuoda guoskevaš almmolašsoahpamuša oassebeallečoahkkimii

- [Article 8\(j\) - Traditional Knowledge, Innovations and Practices](#) (Convention on Biological Diversity)